

Als de verwachtingen hoog zijn gespannen, is het lastig te waar te maken. Toch lukt dat in het geval van het technasium op het Candea College. Docenten en ondersteunend personeel keken eind vorig schooljaar verlangend uit naar het nieuwe onderkomen aan de Saturnus (in plaats van de Eltensestraat), dat in het nieuwe schooljaar in gebruik zou worden genomen. Het zou héél mooi worden!

Immiddels zitten ze enkele maanden in het volledig nieuw ingerichte technasium en noteren we enkele reacties. Docent en coördinator **Bert Carpaij**: "Het grootste voordeel van de nieuwe situatie vind ik dat we bij elkaar zitten. Leerlingen van verschillende groepen kunnen nu van elkaar leren. Dat stimuleren we ook, bijvoorbeeld door bovenbouwleerlingen te laten meehelpen bij het jureren van onderbouwprojecten."

Docent **Pauline Cobussen**: "Het zou vernieuwend worden en dat is ook het geval. Het specifieke onderwijs dat wij geven, komt hier veel beter tot z'n recht."

Technisch onderwijsassistent **Wim Kreunen**: "Er is meer rust en duidelijkheid en dat komt de dynamiek ten goede. Als de leerlingen wat nodig hebben, weten ze waar ze me kunnen vinden: in de 'machinekamer'."

Technasiumleerling **Anouk Rutgers** (14) uit Duiven: "Het ziet er mooi uit en het is heel open ingericht. Daardoor ben je veel vrijer in alles wat je doet."

Het zijn reacties die aan duidelijkheid niets te wensen overlaten. Ook in meer algemene zin gaat het goed met het technasium op het Candea College. Deze 'formule voor beter bèta-onderwijs' krijgt steeds meer bekendheid en omdat het Candea College de enige school is in de regio die deze vorm van onderwijs aanbiedt, komen de leerlingen uit de wijde omgeving.

ONDERZOEK & ONTWERPEN

Het technasium is een richting op zowel havo als vwo. Ons land telt 92 technasiums scholen. Het Candea sloot in 2005 als een van de eerste scholen in Nederland aan. Doel van het onderwijs is meer leerlingen te laten kiezen voor een technische richting. Centraal binnen de formule staat het vak onderzoek & ontwerpen (o&o).

Bert Carpaij: "Technasiumonderwijs stimuleert leerlingen 'out of the box' te denken. Je hebt de vakinhoudelijke kant

Technisch onderwijsassistent Wim Kreunen, docent Bert Carpaij, technasiumleerling Anouk Rutgers en docent Pauline Cobussen.

BLIJ MET HET NIEUWE TECHNASIUM

en daarnaast worden bijna spelenderwijs andere vaardigheden aangeleerd, zoals samenwerken, plannen, communiceren en presenteren. Mijn ervaringen zijn erg positief. Technasiumleerlingen deinzen niet snel ergens voor terug."

Pauline Cobussen sluit zich daarbij aan: "We hebben contact met oud-technasiumleerlingen. Van hen hoor je dat ze op technische hbo- en universitaire opleidingen een voorsprong hebben. Met name de vaardigheid om samen projecten aan te pakken wordt vaak genoemd."

'PITSTOP'

Dat bijzondere onderwijs wordt op het Candea nu gegeven in een volledig geoutilleerde ruimte. Er is een grote werkplaats, een speciale presentatieplek, een tekenatelier, een computerwand en er zijn verrijdbare tafels. En heb je een vraag, dan is een 'pitstop' mogelijk. Dat is een plek waar je even snel een docent kunt aanspreken.

Is er dan niets meer te wensen over? Jawel. Bert Carpaij: "De ruimte is erg gehorig. Er moet nog wat geluidsisolatie worden aangebracht. We hebben de toezegging dat dat binnenkort gebeurt."

column

WILHELMUS

Het onderwijs bevindt zich in zwaar *tempeest* sinds *broeders*, hoog van namen aan de formatietafel hebben bedacht om het Wilhelmus te verplichten op school. De jeugd zou te weinig weten over achtergrond, tekst en muziek van het volkslied. *Vrij en onverveerd* stapelden de onderwijzenaren *t'aller stond* de argumenten op tegen het voorstel. Het zit diep. In de grondwet is de vrijheid van onderwijs verankerd. Dat betekent dat de politiek niet mag voorzeggen wat in de klas moet worden verteld. Een kostbaar goed, dat velen koesteren. Sterker: het moet *vrij en onverveerd* worden verdedigd. Want er zijn voorbeelden van landen waar politiek in scholen heel erg is fout gegaan (of nog steeds fout gaat). Ik betwijfel, gezien de weerstand, of het ervan gaat komen. En mochten de partijen toch doorzetten, dan betwijfel ik of het onderwijs zal *obediëren*.

Drs. L.H.M. (Léon) Lucas
(voorzitter centrale directie)

Op het Candea College vinden we dat ons onderwijs beter kan én moet.

Daarvoor hebben we het project 'Candea 2018'. Candea Nieuws geeft een maandelijks update.

EEN SCHOOLDAG OP HET 'NIEUWE' CANDEA

Candea 2018 is geen project van lange vergaderingen en dikke rapporten en vervolgens niets doen. Bijvoorbeeld een gewone schooldag ziet er komend schooljaar (2018-2019) heel anders uit.

Iedere dag wordt onderverdeeld in monotijd, maatwerk-tijd, multitijd en mentortijd. De volgorde staat niet vast. Mentortijd spreekt voor zich. Leerlingen hebben meerdere keren per week aan het begin van de dag contact met hun mentor. De frequentie verschilt per leerjaar en per niveau. Een brugklasser heeft immers meer begeleiding nodig dan een bovenbouwleerling. De mentor coacht zowel de klas als geheel als de individuele leerling.

De monotijd bestaat uit 'gewone' lessen met een docent voor de klas. Maar een verandering is wel dat leerlingen de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde meteen vanaf de brugklas altijd op het voor hen hoogst haalbare niveau volgen. Bij de andere vakken blijft de mentorgroep zeker in de lagere leerjaren nog bij elkaar. Tijdens de maatwerk-tijd kiezen de leerlingen tussen

extra ondersteuning bij vakken die ze moeilijk vinden en/of extra verdieping bij vakken waar ze goed in zijn. Zo wordt ieder uur efficiënt benut en hoeven leerlingen zich dus niet bezig te houden met dingen die ze al snappen. Dat geldt ook voor de multitijd. Dan werken de leerlingen onder begeleiding van een docent aan vaardigheden en (vakoverstijgende) projecten. Ook kunnen deze uren worden gebruikt voor stages en andere leeractiviteiten buiten de school.

VOORLICHTINGSVONDEN OUDERS GROEP 8

De komende weken zijn er voorlichtingsavonden voor ouders van kinderen in groep 8. U krijgt informatie over het onderwijs op het Candea College en er is volop ruimte om vragen te stellen. U bent van harte welkom!

HAVO EN VWO (SATURNUS)

De voorlichtingsavonden voor ouders van kinderen met een havo/vwo-advies zijn maandag 20 november en woensdag 29 november (Saturnus 1). Ook havo/mavo komt op deze avonden aan bod. Beide avonden beginnen

om 19.30 uur. U kunt zelf kiezen welke avond het best uitkomt.

VMBO-BB/KB EN MAVO (ELTENSESTRAAT)

De voorlichtingsavonden voor ouders van kinderen met een vmbo/mavo-advies zijn woensdag 22 november en maandag 27 november (Eltensestraat 8). Ook havo/mavo komt op deze avonden aan bod. Beide avonden beginnen om 19.30 uur. U kunt zelf kiezen welke avond het best uitkomt.

ACHT JAAR CANDEA EN NOOIT BLIJVEN ZITTEN

In alle eerlijkheid: Sinem Ertem en Danial Mirkarimi zijn wel een beetje klaar met het Candea College. Dit schooljaar is voor beiden dan ook al het achtste jaar op de school. Toch zijn ze allebei nooit blijven zitten. Hoe dat kan? Sinem en Danial deden eerst vmbo en doen dit jaar eindexamen vwo.

De route van vmbo naar havo en vervolgens naar het vwo; er zijn niet veel leerlingen die dat kunststukje volbrengen. Sinem (20, Turkse roots, geboren in Vlissingen, woonachtig in Duiven) en Danial (eveneens 20, Iraanse roots, geboren in Arnhem, ook woonachtig in Duiven) dus wel. Omdat het Candea College hen faciliteerde, maar vooral omdat beiden over een enorme drive beschikken.

Sinem: "De basisschool adviseerde vmbo. Dat verwijt ik ze niet. Ik had toen nog veel moeite met de taal. Toch heb ik me op het vmbo nooit thuis gevoeld. Ik was blij dat het diploma na vier jaar binnen was en ik naar de havo kon."

Die keuze voor de havo (in plaats van mbo) maakte Sinem samen met Danial, die ze in 2-vmbo leerde kennen. Danial had toen al ervaring met de havo. "Daar ben ik begonnen, maar ik struikelde over wiskunde en natuurkunde. Ik wist wel zeker dat ik terug wilde naar een hoger niveau. Ik wil rechten gaan studeren. Op mbo-niveau stelt dat niet veel voor." Na de havo volgde voor beiden het vwo en nu lonkt de universiteit. Als ze slagen, gaan Sinem en Danial naar Utrecht. Sinem gaat kunstmatige intelligentie studeren, Danial rechten. Met dank aan het Candea. Het vertrouwen dat de school de leerlingen gaf, wordt beloond. Drie diploma's verder zwaaien ze straks af. Met de middelbare school zijn ze dan wel klaar.

Sinem Ertem

Danial Mirkarimi

AGENDA

1/11 Begin toetsdagen 3- t/m 5-havo en 3- t/m 6-vwo.
6/11 Laatste toetsdag 3-havo/vwo. Info ouderavond per e-mail naar ouders (uiterlijk 19 november online inschrijven via Somtoday). Mr-vergadering.
7/11 Laatste toetsdag 4- en 5-havo, 4- t/m 6-vwo. Activiteitendag 3-havo. Vergadering ouderaad (ALV). Sportoriëntatie 5-havo en 6-vwo (14.00-15.30 uur).
8/11 Tjoekebal Ij. 2 (Sat.). 9/11 Herkansing 4-mavo (14.15 uur). HAN Techtruck voor bèta-leerlingen havo-bovenbouw. 10/11 Herkansing 4-vmbo (13.15 uur).
14/11 Sportoriëntatie 5-havo en 6-vwo (14.00-15.30 uur). Presentatieavond 1-havo technasium (Sat., 19.00 uur). 16/11 Leerlingbespreking schoolbreed (Eltensestr.) vanaf 12.30 uur. Presentatieavond technasium/gymnasium 1-vwo (Sat., 19.00 uur). 17/11 Leerlingbespreking schoolbreed (Eltensestr.) vanaf 12.30 uur. 19/11 Laatste dag inschrijfperiode ouderavond (via Somtoday). 20/11 Voorlichtingsavond havo/vwo

ouders groep 8 (Sat., 19.30 uur). Leerlingbespreking schoolbreed (Eltensestr.) vanaf 12.30 uur. 21/11 Sportoriëntatie 5-havo en 6-vwo (14.00-15.30 uur). VLS HBO-bezoek havo-4. 22/11 Korfbal Ij. 1 (Sat.). Voorlichtingsavond vmbo ouders groep 8 (Eltensestraat, 19.30 uur). 23/11 Rooster ouderavond bekend via de website (Somtoday). 24/11 Basketbal Ij. 4 t/m 6 + docenten (Sat.). 27/11 Voorlichtingsavond vmbo ouders groep 8 (Eltensestr., 19.30 uur). 28/11 Sportoriëntatie 5-havo en 6-vwo (14.00-15.30 uur). Mentor-/vakdocentoudergesprek, keuze docent: 16.00-20.00 uur óf 18.00-21.30 uur (Sat.). 29/11 Voorlichtingsavond havo/vwo ouders groep 8 (Sat., 19.30 uur). 30/11 Mentor-/vakdocentoudergesprek, keuze docent: 16.00-20.00 uur óf 18.00-21.30 uur (Sat.). 4/12 Mentor-/vakdocentoudergesprek, keuze docent: 16.00-20.00 uur óf 18.00-21.30 uur (Sat.). Zaalvoetbal Ij. 4 t/m 6 (Sat.). 5/12 Sinterklaasviering onderbouw les 7 en 8 (13.30-15.20 uur). Sportoriëntatie 5-havo en 6-vwo (14.00-15.30 uur).